

Sygnatura akt I C 326/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2022 r.

Sąd Rejonowy w Sopocie, Wydział I Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Anna Potyraj

Protokolant: Anna Elwertowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 stycznia 2022 r. w S.

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w B.

przeciwko G. S.

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda (...) S.A. z siedzibą w B. na rzecz pozwanej G. S. kwotę (...) (tysiąc osiemset siedemnaście) złotych z tytułu zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygnatura akt I C 326/21

UZASADNIENIE

(...) S.A. z siedzibą w B. wniósł o zasądzenie od pozwanej G. S. kwoty 5.215,64 zł z umownymi odsetkami za opóźnienie równymi dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 10 marca 2021 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych, w tym kosztami zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

Jako podstawę żądania powód wskazał weksel podpisany przez pozwaną dnia 25 września 2017 roku na kwotę 5.215,64 zł. Weksel został wystawiony przez pozwaną na zabezpieczenie zwrotu całego zadłużenia z tytułu pożyczki udzielonej przez powoda na podstawie umowy nr (...) z dnia 25 września 2017 roku. Powód wskazał, że na kwotę dochodzoną pozwem składa się suma pozostałych do zapłaty rat pożyczki, należne maksymalne odsetki za opóźnienie liczone zgodnie z art. 481 § 21 k.c. za każdy dzień opóźnienia w płatności każdej z rat.

(pozew – k. 4-4v)

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym dnia 28 lipca 2021 roku w sprawie I Nc 387/21 Starszy Referendarz Sądowy Sądu Rejonowego w Sopocie uwzględnił żądanie pozwu w całości.

(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym – k. 18)

Od powyższego nakazu zapłaty sprzeciw wniosła pozwana G. S., zaskarżając go w całości. Pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Pozwana zakwestionowała powództwo co do zasady i wysokości. Podniosła, że dołączony do pozwu weksel jest nieważny ze względu na to, że zabezpiecza nieistniejące roszczenie z uwagi na abuzywność zapisów umownych ze stosunku podstawowego oraz z uwagi na spłatę zobowiązania przez pozwaną. Pozwana przyznała jedynie zawarcie z (...) SA umowy pożyczki gotówkowej, której zabezpieczenie stanowił weksel in blanco. Zdaniem pozwanej, przedstawiony w pozwie materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie, że wysokość żądania została udowodniona, a odsetki i prowizje wyliczone w sposób prawidłowy. Nadto pozwana wskazała, że wszelkie opłaty i prowizje pobierane przez kredytodawców powinny wyrównywać rzeczywiste koszty poniesione przez niego w związku z podjęciem danej czynności nie powinny być rażąco wysokie. Opłaty za czynności związane z obsługą kredytu nie mogą stanowić dodatkowego źródła dochodów i prowadzić do obejścia przepisów. Zakres kosztów związanych z czynnościami kredytu determinujący ich wysokość musi zostać przedstawiony w taki sposób, aby w świetle doświadczenia życiowego oraz logiki nie budził żadnych wątpliwości. Tymczasem kwota tytułem prowizji i wynagrodzenie z tytułu (...) nie ma żadnego przełożenia na możliwe rzeczywiste koszty w tym zakresie. Biorąc pod uwagę wysokość kosztów kredytu w stosunku do wielkości udzielonego kredytu, koszty te należy uznać za wygórowane i zawierające w sobie nadmierny element obciążenia kredytobiorcy. Pozwana podkreśliła, że powód nie dołączył żadnych dowodów, dokumentów źródłowych potwierdzających istnienie i wysokość ewentualnego zobowiązania zabezpieczonego wekslem, co uniemożliwia weryfikację uprawnień powoda do wypełnienia weksla.

(sprzeciw pozwanej od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym – k. 22-25v)

Pismem przygotowawczym z dnia 22 listopada 2021 roku pełnomocnik powoda podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie. Wskazał, że pozwana w pełni zaakceptowała warunki umowy, sama złożyła wniosek o udzielenie pożyczki i dobrowolnie zgodziła się na warunki umowy. Strona powodowa oświadczyła, iż umowa nie zawiera klauzul niedozwolonych ani sprzecznych z zasadami współżycia społecznego bądź naruszających zakaz lichwy. Nadto, wskazała, że koszty pozaodsetkowe pożyczki zostały określone zgodnie z regułami zawartymi w przepisach ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim i obejmowały m.in. zapłacone przez powoda koszty podatku dochodowego od osób prawnych, wynagrodzenia za pośrednictwo w zawieraniu umów dla doradcy finansowego/pośrednika kredytowego (5% od całkowitej kwoty do zapłaty w przypadku pierwszej zawartej umowy z klientem oraz 2,5% od całkowitej kwoty do zapłaty w przypadku każdej kolejnej umowy zawartej z w.w. osobą) oraz koszty pozyskania kapitału (z pożyczek obciążonych stopą zwrotu w wysokości 8,9%). Powód wskazał, że opłata przygotowawcza jest naliczana jako koszt związany z przygotowaniem umowy, w tym zgromadzeniem odpowiednich dokumentów, dokonaniem weryfikacji zdolności kredytowej pożyczkobiorcy, uruchomienia środków, zaś zakupiona przez pozwaną usługa (...) stanowiła fakultatywny element umowy pożyczki umożliwiający pozwanej korzystanie z określonych uprawnień.

(pismo przygotowawcze powoda – k. 40-43v)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 25 września 2017 roku G. S. jako pożyczkobiorczyni zawarła z powodem (...) S.A. w B. jako pożyczkodawcą umowę pożyczki nr (...) kwoty 8.000 zł na okres 48 miesięcy. W umowie pozwana zobowiązała się do zwrotu kapitału pożyczki wraz z kredytowanymi kosztami pożyczki w wysokości 11440 zł, które obejmowały opłatę przygotowawczą w wysokości 129 zł; wynagrodzenie prowizyjne w wysokości 6571 zł oraz wynagrodzenie z tytułu przyznania na wniosek Pożyczkobiorcy „Twojego pakietu” w wysokości 1300 zł. Pozwana zobowiązała się do zwrotu pożyczki w miesięcznych ratach po 405 zł. Rata obejmowała kwotę kapitału pożyczki wraz z odsetkami umownymi wg stałej stopy oprocentowania w wysokości 9,86% w skali roku. Część pożyczki w kwocie 3992,50 zł została przeznaczona na spłatę wcześniej zaciągniętej pożyczki nr (...), a część pożyczki w kwocie 2642,23 zł na spłatę pożyczki nr (...). W związku z tym pozwanej wypłacono faktycznie kwotę 1365,27 zł z tytułu udzielonej pożyczki nr (...).

(dowód: umowa (...) – k. 50-52)

Umowa jak i wniosek o udzielenie pożyczki zostały przygotowane przez pożyczkodawcę na formularzu. Pozwana nie wypełniała oświadczeń zawartych we wniosku samodzielnie, a jedynie podpisała wniosek o udzielenie pożyczki we wskazanym przez przedstawiciela powoda miejscu. Pozwana nie została poinformowana o usłudze (...) ani o kosztach tej usługi. Nie była świadoma, że podpisując wniosek o udzielenie pożyczki wnioskuje również o usługę (...) ani nie wiedziała, że usługa ta jest dodatkowo płatna i co obejmuje. Pozwana nie negocjowała żadnych postanowień umownych, a jedynie podpisała umowę we wskazanym przez przedstawiciela powoda miejscu.

(dowód: przesłuchanie powódki – k. 74v; wniosek o udzielenie pożyczki – k. 47-49v; umowa k. 50-52)

Na zabezpieczenie spłaty pożyczki, na którą składała się całkowita kwota do zapłaty 19440 zł oraz należne odsetki maksymalne za opóźnienie, pozwana wystawiła na rzecz powoda weksel in blanco. W deklaracji wekslowej pozwana upoważniła powoda do uzupełnienia weksla i dochodzenia na jego podstawie zobowiązania przed sądem: 1) gdy opóźnienie w płatności kwoty równej wartości jednej pełnej raty przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu jej do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania, 2) po upływie 14 dni od wypowiedzenia w trybie natychmiastowym przez pożyczkodawcę umowy pożyczki w wyniku złożenia przez nią nieprawdziwych oświadczeń lub podania nieprawdziwych danych we wniosku o udzielenie pożyczki lub w dokumentacji pożyczkowej lub w razie posłużenia się przez nią fałszywymi lub przerobionymi dokumentami w celu uzyskania pożyczki, 3) w razie złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy pożyczki i w przypadku braku zaksięgowania zwrotu środków z tytułu pożyczki w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy lub odsetek dziennych od tej kwoty oraz upływu 7 dni od wezwania jej przez pożyczkodawcę do zapłaty należnych pożyczkodawcy środków.

(dowód: weksel - k. 5; deklaracją wekslowa – k. 7)

Pismem z dnia 07 stycznia 2021 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty zaległych dwóch rat pożyczki, wymagalnych 5 grudnia 2020 roku oraz 5 stycznia 2021 roku, wskazując, że w przypadku braku wpłaty umowa pożyczki zostanie wypowiedziana. Pismem z dnia 8 lutego 2021 roku powód wypowiedział pozwanej umowę pożyczki z zachowaniem 30-dniowego terminu. Powód poinformował pozwaną o wypełnieniu weksla in blanco na kwotę 5.215,64 zł i wezwał do wykupu weksla w terminie 30 dni pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

(dowód: wezwanie do zapłaty – k. 55; wypowiedzenie umowy pożyczki z wezwaniem do wykupu weksla - k. 6)

Pozwana zaciągała pożyczki w (...) S.A. w W. przez okres ok. 10 lat i spłacała je. Pożyczkę nr (...) zaciągnęła w związku z koniecznością poniesienia wydatków na rehabilitację po złamaniu kręgosłupa. Chciała zaciągnąć pożyczkę w kwocie 3000 zł. Jednak powód zgodził się na udzielenie takiej pożyczki pod warunkiem spłaty uprzednio zaciągniętych pożyczek. Pozwana zgodziła się na to i dlatego zaciągnęła wyższą kwotę pożyczki 8000 zł, z której uzyskała de facto do wypłaty 1365,27 zł. Powódka spłacała tę pożyczkę dopóki uzyskiwała dochód z emerytury i z pracy zarobkowej. Jednak po utracie pracy w związku z wybuchem pandemii nie była w stanie spłacać dalej swego zobowiązania. Stan zdrowia (po złamaniu kręgosłupa) uniemożliwił pozwanej znalezienie nowego zatrudnienia.

(dowód: przesłuchanie pozwanej – k. 61-61v)

Pozwana z tytułu spłaty pożyczki uregulowała na rzecz powoda łącznie kwotę 14137,23 zł.

(okoliczność niesporna, nadto dowód: karta klienta i zestawienie wpłat - k. 44-45)

Sąd zważył, co następuje:

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów w postaci umowy pożyczki, wniosku o udzielenie pożyczki, karty klienta, zestawienia wpłat, wydruków przelewów; deklaracji wekslowej, weksla, wezwań do zapłaty i do wykupu weksla, wypowiedzenia umowy pożyczki a także na podstawie dowodu z przesłuchania powódki. Powyższe dokumenty nie były kwestionowane przez strony co do ich autentyczności i wiarygodności.

Przedmiotem sporu między stronami była ocena skuteczności postanowień umownych, a nie sam fakt podpisania umowy określonej treści.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania pozwanej G. S., bowiem co do faktu nienegocjowania umowy, warunków podpisania umowy (w samochodzie pod domem) nie zostały one podważone żadnymi dowodami zgromadzonymi w sprawie. Fakt posługiwania się przez powoda wzorcem umownym i formularzem wniosku o udzielenie pożyczki, formularzem deklaracji wekslowej i weksla w obrocie konsumenckim był niesporny. Sąd zważył, że zeznania pozwanej co do dokładnej kwoty otrzymanej z zaciągniętej pożyczki były niedokładne – pozwana wskazała, że otrzymała 2700 zł, a z treści dokumentów wynika, że była to kwota 1365,27 zł. W tym zakresie Sąd uznał za podstawę swych ustaleń faktycznych dokumenty, w tym treść umowy, jako źródła obiektywne i precyzyjne. Natomiast ta nieścisłość nie podważała wiarygodności zeznań pozwanej co do zasady. Mogła ona wynikać z upływu czasu, niepamięci szczegółów, zdenerwowania przesłuchaniem.

Powód dochodził kwoty 5215,64 zł z weksla. Z uwagi na to, iż weksel pozwanej był wekslem in blanco, wystawionym przez nią na zabezpieczenie spłaty pożyczki udzielonej przez powoda, po wniesieniu przez pozwaną sprzeciwu od nakazu zapłaty i podniesienia zarzutu wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową, spór stron przeniósł się na poziom stosunku podstawowego pożyczki zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe.

Z treści deklaracji wekslowej stanowiącej porozumienie stron co do warunków wypełnienia weksla gwarancyjnego in blanco wynika, iż został on wystawiony na zabezpieczenie spłaty pożyczki. Powód zgodnie z ogólną zasadą rozkładu ciężaru dowodu z art. 6 k.c. winien był wykazać, że przysługuje mu należność w dochodzonej pozewm wysokości ze stosunku pożyczki. Powód wskazał, że przysługuje mu roszczenie wobec powódki o zapłatę kwoty 5215,64 zł z tytułu niespłaconego kapitału pożyczki wraz z maksymalnymi odsetkami za opóźnienie.

Sąd zważył, iż umowa stron miała charakter umowy konsumenckiej. Powód jest przedsiębiorcą, prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie udzielania pożyczek. Pozwana zawarła umowę pożyczki gotówkowej jako osoba fizyczna, w celu niezwiązanym z działalnością gospodarczą, a więc jako konsument. Dlatego Sąd miał obowiązek zbadać z urzędu, czy umowa wiążąca strony zawiera niedozwolone klauzule umowne.

Zgodnie z art. 3851§ 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Analiza postanowień umownych, w szczególności dotyczących pozaodsetkowych kosztów kredytu w postaci opłaty przygotowawczej w wysokości 129 zł, wynagrodzenia prowizyjnego w wysokości 6571 zł, wynagrodzenia za usługę (...) w wysokości 1300 zł (ustęp 1.4 (b) i (c) umowy), doprowadziła do wniosku, że część z tych postanowień stanowi klauzule abuzywne.

W niniejszej sprawie postanowienia umowy pożyczki były uprzednio sformułowane we wzorcu stosowanym przez powoda i nie zostały z pozwaną indywidualnie uzgodnione. Powód podkreślał, iż pozwana w sposób dobrowolny zaakceptowała warunki umowy. Jednak akceptacja określonych przez powoda warunków umowy nie zmienia faktu, iż pozwana nie miała wpływu na ich treść, nie były one z nią bowiem uzgadniane. Brak jest w tej sprawie jakichkolwiek dowodów wskazujących na prowadzenie negocjacji przez strony. Przeciwnie z załączonych dokumentów wynika, że nawet wniosek o zawarcie umowy pożyczki został wypełniony przez przedstawiciela powoda, na stosowanym przez powoda formularzu z miejscami na podpisy pozwanej jako ubiegającej się o pożyczkę. Cały proces ubiegania się o pożyczkę i zawarcia umowy odbywał się więc na warunkach sformułowanych wyłącznie przez powoda. Jak wynika z zeznań pozwanej warunki pożyczki (tj. suma udzielonej pożyczki, konieczność spłaty wcześniejszych zobowiązań pożyczkowych i wysokość raty) zostały przez strony ustalone telefonicznie, a sama treść umowy została pozwanej przedstawiona do podpisu w samochodzie pod domem, gdy przedstawiciel powoda do niej przyjechał i podał jej dokumenty do podpisu. Pozwana nie zapoznawała się z warunkami umowy, nie czytała jej.

Nadto, w ocenie Sądu postanowienia umowne dotyczące ustalenia opłaty przygotowawczej, prowizji oraz innych pozaodsetkowych opłat nie określają głównych świadczeń stron. W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej warunki umowy wchodzące w zakres pojęcia „głównego przedmiotu umowy” to takie, które określają podstawowe świadczenia w ramach danej umowy i które z tego względu charakteryzują tę umowę (tak wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 3 października 2019 r. w sprawie C-621/17). Podobnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 czerwca 2004 roku w sprawie I CK 635/03, że „pojęcie głównego świadczenia stron należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy”.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. umowa pożyczki może mieć charakter zarówno odpłatny, jak i nie przewidywać wynagrodzenia za jej udzielenie. Zatem postanowienia dotyczące opłat, prowizji w umowie pożyczki nie definiują charakterystycznego dla tej umowy świadczenia, a więc nie dotyczą świadczenia głównego w rozumieniu art. 3851 § 1 k.c. Analogiczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 października 2021 roku w sprawie III CZP 43/20, wskazując dodatkowo, że „okoliczność, że pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego nie przekraczają wysokości określonej w art. 36a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, nie wyłącza oceny, czy postanowienia określające te koszty są niedozwolone (art. 3851 § 1 k.c.)”. Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni to zapatrywanie podziela, jak i wskazania Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zawarte w wyroku z dnia 3 września 2020 r. w sprawie C-84/19, że „artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, zmienionej dyrektywą (...) należy interpretować w ten sposób, że warunek umowny dotyczący pozaodsetkowych kosztów kredytu, który określa ten koszt poniżej ustawowego pułapu i który przenosi na konsumenta koszty działalności gospodarczej kredytodawcy, może powodować znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta, gdy obciąża konsumenta kosztami nieproporcjonalnymi w stosunku do świadczeń i do kwoty otrzymanego kredytu, czego ustalenie należy do sądu odsyłającego”.

Jak wskazał Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 26 marca 2020 r., sygn. C-779/18 „naczelną zasadą Dyrektywy 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich było zapewnienie, aby umowy zawierane z konsumentami nie zawierały nieuczciwych warunków i aby konsument był chroniony przed takimi warunkami w możliwie wysokim stopniu. Tak określona reguła ogólna nie pozwala zatem na przyjęcie, że spod jakiegokolwiek kontroli sądu wyłączone są zapisy umów zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami, jeśli budzą uzasadnione wątpliwości co do ich zgodności z dobrymi obyczajami”. W w/w orzeczeniu podkreślono, że w polskim systemie prawnym pozaodsetkowe koszty kredytu obliczane są na podstawie wzoru niezależnego od rzeczywiście świadczonych usług i zasobów wykorzystywanych przez przedsiębiorcę. Oznacza to, że konsument nie ma możliwości zapoznania się z prawdziwymi kosztami kredytu i pozbawiony zostaje informacji o swej sytuacji prawnej w dacie zawarcia umowy. Nie jest bowiem w stanie zweryfikować czy ich wysokość została ustalona w sposób odpowiadający kosztom poniesionym przez przedsiębiorcę.

W niniejszej sprawie pozwana w umowie zobowiązała się do zwrotu pożyczki z odsetkami wg stałej stopy oprocentowania oraz do zapłaty pozaodsetkowych kosztów pożyczki, w tym opłaty przygotowawczej (129 zł), prowizji (6571 zł) oraz opłaty za usługę (...) (1300 zł). Koszty zostały określone kwotowo, natomiast w treści umowy ani w żadnych innych dokumentach przedłożonych pozwanej przy zawieraniu umowy nie wyjaśniono podstaw naliczenia tych opłat i ich wysokości. Zgodnie zaś z art. 3852 k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny. Zatem próba wyjaśnienia kosztów uwzględnionych w prowizji dopiero na etapie procesu w niniejszej sprawie nie może być uznane za skuteczne.

Sąd zważył, iż zgodnie z art. 3851 § 1 k.c. nie wiążą konsumenta te postanowienia umowne, które kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają jego interesy. Działanie niezgodne z ww. klauzulą to takie, które jest „nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania” (K. Pietrzykowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, t. I, Legalis 2020, uwagi do art. 3851 § 1 k.c.). Z kolei przez pojęcie rażącego naruszenia interesów konsumenta rozumie się „nieusprawiedliwioną dysproporcję praw

i obowiązków wynikających z umowy na jego niekorzyść, skutkującą niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej oraz jego nierzetelnym traktowaniem” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2019 r., sygn. akt II CSK 483/18).

W tej sprawie, ustalone w umowie pożyczki koszty w postaci opłaty przygotowawczej i prowizji nie zostały w żaden sposób wyjaśnione. W związku z tym na podstawie treści umowy konsument nie był w stanie określić, jakich kosztów one dotyczą i zweryfikować, czy nie zostały one naliczone z tego samego tytułu ani też, czy ich wysokość jest adekwatna do charakteru świadczonej usługi, z którą są związane. Postanowienia umowne, zwłaszcza w umowach konsumenckich, winny być przejrzyste, to znaczy zrozumiałe z językowego, gramatycznego punktu widzenia, ale także sformułowane w taki sposób, by konsument mógł na ich podstawie ocenić konsekwencje ekonomiczne tych postanowień dla niego (tak m.in. (...) w wyroku z dnia 3 marca 2020 r., G. del M. G., C-125/18, EU:C:2020:138, pkt 50).

W zakresie opłaty przygotowawczej i prowizji nie przedstawiono żadnych kryteriów ustalenia tych kosztów, ani nie wskazano, jakich usług one dotyczą. Użyte sformułowania „opłata przygotowawcza” i „prowizja” są niejednoznaczne, bowiem „prowizja” w obrocie prawnym używana jest na określenie wynagrodzenia pośrednika, jak i pewnej opłaty pobieranej przez pożyczkodawcę za sam fakt udzielenia kredytu, pożyczki czy rozpatrzenia wniosku pożyczkowego jako procent od wnioskowanej/udzielonej sumy pożyczki. Zatem powstaje wątpliwość, jaki jest charakter prowizji w tym wypadku i czy nie obejmuje ona m.in. opłaty związanej z technicznym przygotowaniem umowy, jej zawarciem, które to koszty prawdopodobnie zawiera opłata przygotowawcza. Wzajemna relacja tych opłat dodatkowych, relacji między nimi i ich charakter mogły być więc dla pozwanej jako konsumenta mylące co do skutków ekonomicznych.

Nadto, Sąd zważył, iż wysokość prowizji została w umowie ustalona na kwotę 6571 zł przy wypłaconej kwocie pożyczki 8000 zł. Powód zastrzegł sobie wynagrodzenie za korzystanie przez pozwaną z kapitału pożyczki w postaci odsetek umownych w łącznej kwocie 3440 zł. Z treści umowy pożyczki ani okoliczności towarzyszących nie wynikało, by opłata prowizyjna w kwocie 6571 zł pozostawała w jakimkolwiek związku z konkretnymi wydatkami poniesionymi w związku z realizacją tej umowy. W toku procesu powód wskazał, iż prowizja jest naliczana m.in. na pokrycie obowiązku podatkowego (podatek dochodowy od osób prawnych), kosztów pośrednika finansowego oraz kosztów uzyskania kapitału. To wyjaśnienie ma charakter niewyczerpujący, przykładowy i nie dotyczy realiów przedmiotowej umowy. Powód nie przedstawił sposobu naliczenia takiej kwoty prowizji ani kosztów poniesionych w związku z realizacją tej konkretnej umowy. Dlatego w ocenie Sądu postanowienia umowne dotyczące naliczenia prowizji i opłaty przygotowawczej są nieprzejrzyste, nieprecyzyjne. Przez to, że nie precyzują konkretnych kosztów czy usług, których dotyczą, stanowią przejaw nielojalności kontraktowej i są sprzeczne z dobrymi obyczajami. W ocenie Sądu naliczona pozwanej opłata przygotowawcza nie narusza w sposób rażący interesów pozwanej jako konsumenta, ponieważ dotyczy kwoty stosunkowo nieznacznej (129 zł) w odniesieniu do przedmiotu pożyczki. Natomiast wysokość prowizji została ustalona w sposób rażąco wygórowany, jaskrawo naruszając interesy pozwanej. Wysokość prowizji równa była niemal sumie wypłaconej pożyczki i nie miała żadnego jasnego powiązania z kosztami faktycznie poniesionymi przez powoda przy realizacji tej konkretnej umowy. Zatem, mimo że wysokość tej prowizji została ustalona w taki sposób, który pozwalał na nieprzekroczenie maksymalnych kosztów pozaodsetkowych określonych w art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim, to ustalenie jej stanowiło nadużycie przewagi kontraktowej powoda jako pożyczkodawcy. Prowizja ustalona w oderwaniu od faktycznych kosztów pożyczkodawcy jest dodatkowym wynagrodzeniem za korzystanie przez pozwaną z pożyczonego kapitału, poza pobieranymi przez powoda odsetkami umownymi. Wysokość prowizji oscyluje w pobliżu wysokości samej pożyczki wypłaconej pozwanej. Dlatego w ocenie Sądu można uznać, iż jej ustalenie ma na celu obejście przepisów regulujących instytucję odsetek maksymalnych. Prowadzi to do rażącego naruszenia interesów pozwanej jako konsumenta. Na pozwanej spoczywały bowiem nadmierne dodatkowe obciążenia poza obowiązkiem zapłaty odsetek, w oderwaniu od ponoszonych przez powoda kosztów, a więc w sposób, który zachwiał ekwiwalentnością świadczeń stron na niekorzyść pozwanej jako konsumentki. Dlatego postanowienie umowne dotyczące naliczenia prowizji w kwocie 6571 zł Sąd uznał za niewiążące na podstawie art. 3851 § 1 k.c.

Dodatkowo Sąd zwrócił uwagę, iż przedmiotowa umowa pożyczki służyła w przeważającym zakresie spłacie wcześniejszych zobowiązań pozwanej. De facto pozwana otrzymała z 8 000 zł pożyczki (całkowita kwota do zapłaty

19440 zł) jedynie kwotę 1365,27 zł, podczas gdy pozostała część pożyczki została bezpośrednio przeznaczona na spłatę dwóch innych umów stron. Z zeznań pozwanej wynika zaś, że spłata wcześniejszych zobowiązań była warunkiem udzielenia pozwanej kolejnej pożyczki. Ta sytuacja rodzi wątpliwości co do zgodności umowy z zasadami współzycia społecznego, a w szczególności jej postanowień dot. prowizji. Pozwana jako konsument została w ten sposób zachęcona przez pożyczkodawcę do zawarcia kolejnej umowy pożyczki na wyższą kwotę niż pozwana pierwotnie chciała. W tej sytuacji dla uzyskania dodatkowego kapitału w wysokości niespełna 1400 zł pozwana przyjęła na siebie zobowiązanie do zapłaty całkowitego kosztu pożyczki w wysokości 11440 zł, w tym prowizji w kwocie 6571 zł. W tym kontekście wysokość prowizji jawi się jako jeszcze bardziej wygórowana i nieadekwatna do uzyskanej przez powódkę kwoty pożyczki. Tym bardziej uzasadnia to wniosek Sądu, iż zastrzeżenie tak wysokiej kwoty prowizji prowadziło do rażącego naruszenia interesów konsumenta i było sprzeczne z dobrymi obyczajami.

Analogicznie Sąd uznał za rażąco sprzeczne z dobrymi obyczajami wprowadzenie do wniosku o udzielenie pożyczki i do umowy pożyczki postanowień dotyczących usługi (...), za które powód naliczył pozwanej opłatę w wysokości 1300 zł. Przede wszystkim Sąd ustalił, że pozwana nie miała woli skorzystania z tej usługi ani nawet świadomości, że taką usługę zamawia. Po drugie, usługa ta przewiduje możliwość odroczenia płatności czy obniżenia raty albo otrzymywania powiadomień w drodze smsów. Jak wynika z wniosku o udzielenie pożyczki, koszt usługi (...) był od razu naliczany jako koszt tej konkretnej umowy pożyczki. Koszt ten był wpisany do treści wniosku o udzielenie pożyczki. W przypadku wypełniania formularza przez przedstawiciela pożyczkodawcy i przedstawiania go pożyczkobiorcy jedynie do podpisu w odpowiednich rubrykach, nie była zapewniona konsumentowi możliwość zapoznania się z tymi postanowieniami ani rzeczywista swoboda zamówienia lub niezamówienia usługi (...).

Sąd zważył, iż postanowienia formularza zamówienia usługi (...) były przez powoda przygotowane w sposób, który mógł wprowadzać pozwaną jako konsumenta w błąd co do ich treści i skutków ekonomicznych zamówienia usługi. Zamówienie usługi na odrębnej karcie formularza zawiera opis udogodnień, świadczonych na rzecz konsumenta w przypadku zamówienia tego pakietu, natomiast nie zawiera informacji o tym, iż jest to usługa płatna. Informacje o odpłatności tej usługi są umieszczone w formularzu wniosku o udzielenie pożyczki. Sąd zważył, że usługi objęte tym pakietem jak np. powiadomienia sms są usługą standardową w wielu organizacjach finansowych, bardzo często bezpłatną. Kolejne uprawnienia to możliwość jednorazowego w całym okresie kredytowania odroczenia maksymalnie dwóch kolejnych terminów płatności lub bezpłatnego obniżenia o 50% maksymalnie czterech kolejnych rat (do spłaty w wydłużonym okresie kredytowania). Z całą pewnością mniejsze koszty poniósłby klient, który wniósłby o odroczenie raty niż klient korzystający z "Twojego pakietu". Dlatego postanowienia umowne dotyczące naliczenia opłaty za korzystanie z usługi (...) pakiet" Sąd uznał za klauzule abuzywne, albowiem przewidywały one dla konsumenta teoretyczne udogodnienia, wskazując, że są one bezpłatne, podczas gdy faktycznie za te hipotetyczne możliwości klient ma z góry zapłacić 1300 zł. W ocenie Sądu koszt usługi (...) jest rażąco nieadekwatny do uzyskiwanego świadczenia. Nadto, prowadzi do naliczenia opłaty za samą hipotetyczną możliwość skorzystania z usługi, niezależnie od tego, czy konsument ostatecznie skorzysta z przewidzianych w pakiecie „udogodnień”. W ocenie Sądu postanowienia umowne dotyczące naliczenia opłaty za zamówienie usługi (...) są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interes konsumenta. Dlatego na mocy art. 3851 § 1 k.c. są niewiążące.

Powyższe opłaty z tytułu prowizji i usługi (...) w łącznej kwocie 7871 zł (1300 zł + 6571 zł) zostały uiszczone przez pozwaną w ramach potrącenia tej kwoty z kwoty udzielonej pożyczki – zgodnie z postanowieniem umownym ustęp 1.3(c).

Wobec stwierdzenia, że postanowienia o wysokości wynagrodzenia prowizyjnego oraz opłaty za (...) nie wiązały pozwanej, to uiszczona na ich poczet kwota (w ramach potrącenia) powinna zostać zaliczona na poczet rat. Kwota 7871 zł uiszczona tytułem rat przewyższa kwotę dochodzoną pozwem. Pozwana zobowiązała się do całkowitej spłaty pożyczki w kwocie 19440 zł, z czego spłaciła łącznie 14137,23 zł. Tymczasem uwzględniając niewiążący charakter postanowień umownych dot. prowizji i opłaty za (...), powódka mogła się domagać od pozwanej spłaty jedynie kwoty 11 569 zł z tytułu kapitału pożyczki, odsetek i opłaty przygotowawczej. Z uwagi na wpłaty pozwanej w łącznej wysokości

14 137,23 zł kwota kapitału pożyczki, opłaty przygotowawczej i odsetek umownych została przez nią spłacona. Nie było zatem podstaw ani do wypowiedzenia umowy, ani do wypełnienia weksla in blanco przez powoda.

Wobec powyższego powództwo podlegało oddaleniu na podstawie 720 § 1 k.c. w zw. z art. 3851 § 1 k.c. w zw. z art. 6 k.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § k.p.c. zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Sąd zważył, iż powództwo zostało oddalone w całości, co uzasadniało uznanie powoda za stronę przegrywającą proces. Stąd powód powinien zwrócić pozwanej w pełni poniesione przez nią koszty procesu jako niezbędne do celowej obrony.

Na koszty procesu poniesione przez pozwaną składały się: wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej w kwocie 1800 zł (ustalone na podstawie § 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Suma kosztów procesu poniesionych przez pozwaną wyniosła 1817 zł i taką kwotę Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej z tytułu zwrotu kosztów procesu. Na podstawie art. 98 § 11 k.p.c. od kwoty zasądzonych kosztów procesu Sąd zasądził również odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.